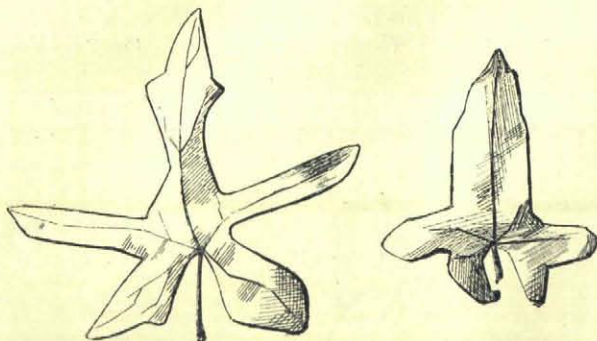


De Driedistel doet terstond aan stroobloempjes denken.

Nog een kleine wandeling tot gindsche bosschen. Op de top van een hoog duin trekt een tweehuizige Heggerank (*Bryonia dioica*) de aandacht door zijn smalle, diep inge-



Bladen van *Bryonia dioica*

sneden bladen. De insnijdingen reiken tot dicht bij de bladsteel, de slippen zijn geen c.M. breed. Van de vijf bladslippen zijn de vier onderste twee aan twee zoo in elkaar geloopt dat het blad bijna pijlvormig is. Misschien een gevolg van de standplaats. Een Asperge (*Asparagus officinalis*) staat er naast. Op de hellingen groeit *Thalictrum minus*. Zijn bloemen gelijken op gele kwastjes door de talrijke hangende helmknoppen, die de vier of vijf smalle ongekleurde kelkblaadjes op de achtergrond dringen. Een bloemkroon is er niet. De helmknoppen zijn lang en puntig, de stengelbladen herhaaldelijk samengesteld. Op hoog terrein blijft *Thalictrum* laag bij den grond, in de laagte schiet hij een paar voet op. 't Is een vreemde Ranunculacee.

Het schel geluid van een scholekster klonk onophoudelijk dicht boven ons hoofd. De vogel volgde ons, alsof we hem beroofd hadden. Ten laatste ging hij op een duintop zitten.

We hadden de bosschen bereikt, die zich uitstrekken achter de buitenplaatsen aan de straatweg. Verwilderde fasanten zijn er niet zeldzaam. Achter de Delftsche watertoren om kwamen we aan de zoom van het hout. Een koppel patrijzen vloog snorrend op en verdween achter de hoogten. De boomen hebben veel van de zeewind te lijden. Hun kruinen zijn doodgewaaid en vormen een hellend vlak, dat oploopt naar het oosten. Onder dit hout droeg het veelbloemig Salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*) blauwzwarte bessen. Het wordt in Amsterdam als sierplant verkocht. De dikke wortelstok is gemakkelijk uit de losse boschgrond te graven. Hij draagt op de plaatsen waar hij verdikt is als indrukzels van een zegel. Minder gemakkelijk graaft ge de bollen van de wilde Hyacinth (*Endymion non scriptus*) uit, die hier in 't voorjaar bloeit. Ze zitten diep. Een open ruimte in het bosch bood het schouwspel aan van een groep slanke toortsen. 't Was Schraders Toorts (*Verbascum Schraderi*), een plant van 1,50 M. Haar bladen zijn zeer wollig aan beide zijden en sterk aflopend langs de stengel, waardoor die gevleugeld wordt. Aan rijke bloeitoppen zitten de groote gele bloemen dicht tegen de as. Van de vijf meeldraden zijn er drie korter dan de andere en met witte wol bezet, de twee lange zijn kaal.

't Was laat geworden. Langs de straatweg keerden we terug. Nu en dan vloog een log insect in de schemering dwars over de weg. V. sloeg er naar met zijn paraplu en deed er een neerstrijken. Het bleek een groote staalblauwe mestkever te zijn, die uit de weilanden links van de weg kwam. Als ge zoo'n kever niet stevig vasthoudt, wringt hij zich met verwonderlijke kracht uit uw vingers. Aat de onderkant van het dier vonden we als gewoonlijk een kolonie lichtbruine kevermijten.

Een geluk, als men juist voor de regen binnen is. Met het donker begonnen druppels te vallen en dat werd al gauw een hevige stortbui.

A.

G.



## RUPSENKALENDER.

(Vervolg van bladz. 109).

Alle nu nog komende maanden, zal ik maar in eens behandelen, daar er in October en November maar zoo weinig rupsen voorkomen. We beginnen dus met den

### HERFST (September, October, ook wel November).

RHOPALOCERA—Dagvlinders.

*Vanessa C album* L.

Zie Zomer.

HETEROCERA—Avondvlinders.

*Smerinthus ocellata* L.

Zie Juli.

*Spilosoma lubricipeda* L.

Zie Augustus.

*Lophopterix camelina* L.

Zie Zomer.

*Euchelia jacobaeae* L.

Zie Augustus.

NOCTUAE—Nachtvlinders.

*Mamestra persicariae* L.

Lichtbruin met eene witachtige rugstreep.

Vlier. — Vlooiikruid. — Hop. — Salade. — Hennep. — Doovenetel. — Tabak. — Gele rapen. — Erwtten.

*Plusia gamma* L.

Zie Zomer.

*Mamestra brassicae* L.

Zie Juli.

*Acronycta auricoma* F.

Zie Juni.

GEOMETRIDAE—Spanrupsvlinders.

*Metrocampa margaritaria* L.

Zie Mei.

### SEPTEMBER.

RHOPALOCERA—Dagvlinders.

*Argynnis Euphrosyne* L.

Zie April.

*Papilio Machaon* L.

Zie Zomer.

*Pieris brassicae* L.

Zie Zomer.

*Pieris rapae* L.

Zie Zomer.

HETEROCERA—Avondvlinders.

*Acherontia Atropos* L.

Zie Zomer.

*Sphinx galii* L.

Zie Juni.

*Sphinx pinastri* L.

Zie Augustus.

*Arctia Hebe* L.

Zie April.

*Harpyia vinila* L.

Zie Zomer.

*Orgyia pudibunda* L.

Zie Zomer.

*Gastropacha rubi* L.

Zie Zomer.

*Pterostoma palpina* L.

Zie Juni.

*Notodonta dictaea* L.

Zie Juni.

*Notodonta trapida* L.

Zie Juli.

## NOCTURAE—Nachtvlinders.

*Acronycta megacephala* W.V.

Op den rug zwartachtig, geel gestippeld en bedekt met geelbehaarde wratjes. Aan de zijden bruin met zwarte vlekken. Op den 11en ring eene gele vlek.

Populieren. — Wilgen.

*Acronycta Aridens* W.V.

Zwart behaard. Gele rug met eene verhooging op den 4en en op den laatsten ring.

Wilgen. — Haagdoorn. — Ooftboomen.

*Plusia chrysis* L.

12-pootig. Groen met meerdere witte langstrepen en fijne haartjes.

Weegbree. — Brandnetels. — Doove netels. — Distels.

*Euclidia glyphica* L.

Zie Mei

*Cucullia umbratica* L.

Zie Juli.

*Acronycta leporina* L.

Zie Augustus.

## GEOMETRIDAE—Spanrupsvlinders.

*Amphidasys betularia* L.

Schorskleurig (bruingrijs), met geelachtige vlekken, strepen en bultjes. Op den lichten kop eene zwarte V. Soms vuilgeel.

Berken. — Olmen. — Eiken.

*Cabera pusaria* L.

Zie Juli.

*Biston hirtaria* L.

Zie Juli.

## OCTOBER.

## HETEROCERA—Avondvlinders.

*Orgyia pudibunda* L.

Zie Zomer.

*Pterostoma palpina* L.

Zie Juni.

## ZOMER—HERFST—WINTER.

*Cossus ligniperda* O.

Vleeschkleurig met bruine rugteekening. Een sterk gebit.

(Houtrups.)

Wilgen — Eiken. — Appels. — Populieren. — Olmen. — Pijnboomen.

Hiermede eindig ik de rupsenkalendar, om in de volgende aflevering nog een *systematisch overzicht* te geven van de behandelde soorten.

(Slot volgt).

TIDDO-FOLMER.



## 15 AUGUSTUS—15 SEPTEMBER.

## UIT EEN DAGBOEK VAN 1896.

15 Augustus. De trek van jonge strandvogels schijnt geëindigd: er komen nu meer ouden. Tusschen Muiden en Amsterdam stonden op vier plaatsen eenzame strandbokjes (*Limnocyptes Gallinula* L.) langs 't strand. Deze kleine snipjes zijn in 't geheel niet schuw. Een jonge koekoek kwam van over de zee.

18 Augustus. Grasmusch (*Sylvia sylvia* L.) Braamsluiper (*Sylvia curruca*) en Tuinfluiter (*Sylvia simplex*) zingen in 't Vondelpark. Een heel enkele merel vertoont nog 't bruine jeugdkleed. Twee Dagpauwoogen (*Vanessa Io*) in 't Willemspark.

20 Augustus. Vlasbek (*Linaria vulgaris*) wordt bijna uitsluitend aangebeten door hommels (*Bombus-terrestris*). Honigbijen en kleine hommels zuigen aan de opengebeten plekken in de spoor. Ook kleine kevertjes maken van de gelegenheid gebruik.

22 Augustus. Groote vluchten strandloopers aan de Zinderzee, voornamelijk kanoet-strandloopers (*Tringa canutus*), maar ook een twintigtal krombekken (*Tringa subarquata*) en kleine strandloopers (*Tringa minuta*).

24 Augustus. Maagdepalm (*Vinca minor*) bloeit voor de tweede maal, wordt nu bezocht door honigbijen; de bloem lijkt kleiner dan in 't voorjaar. Een zweefvlieg, in de vlucht gevangen in een glazen buisje met chloroform-damp heeft na zijn plotselinge dood de vleugels juist in tegenovergestelde richting staan: de rechtervleugel voorwaarts, de linker achterwaarts gericht. Zou dat 't geheim van 't stilstaan kunnen zijn, dat ze de vleugels aan elkander in tegenovergestelde richting bewegen?

29 Augustus. Drieteenige zandloopers (*Calidris arenaria*) verschijnen; kemphaantjes (*Pavoncella pugnax*) worden zeldzaam; van eenden waren vandaag te zien: de wilde eend (*Anas boschas*), de slobend (*Spatula clypeata*) en wel dertig bergeenden (*Tadorna tadorna*).

30 Augustus. Wandeling om Amersfoort. Een familie

Roodborst-tapuiten (*Pratincola rubicola*) in 't lage eikenhout, knikkende distel (*Carduus-nutaus*) vol koekoekshommels (mannetjes van *Psithyrus campestris*). In de hei zijn graafwespen druk in de weer; *Mellinus arvensis* sleept een vlieg mee, *Ammophila* sjouwt met een spin. De snuittordooder (*Cerceris arenaria*) doet niets dan honig snoepen, op hei, thijm, warkruid, zandklokje en op knautia *arvensis*. De blauwe Gentiaan (*Gentiana pneumonanthe*) bloeit prachtig mooi en lokt veel hommels. Jonge kuifmeesjes (*Lophophanes cristatus*) in 't dennebosch; die zijn hier zeker uitgebreed. Zeer veel groene spechten.

6 September. Wandeling om Amersfoort. In de afgeloopen week zijn duizenden vliegenzwammen (*Amanita muscaria*) opgekomen: alle in de buurt van berkeboomen. Hier en daar vormen ze de prachtigste heksenkringen. In 't dennebosch veel *Cantharellus cibarius*. *Hypericum humifusum* bekleedt een heele slootwand, Cipelgras (*Narthecium ossifragum*) kleurt met zijn fraaie vruchtjes enkele moerassige plekken heelemaal oranje. Druk verkeer aan de ingang van een aardhommelnest; *Psithyrus vestalis* vliegt er in en uit zonder door de schildwachten lastig gevallen te worden.

8 September. Fitis (*Phylloscopus trochilus*) en Tjiftjaf (*Phylloscopus rufus*) vliegen nog rond in 't Vondelpark, maar zingen niet. De Grasmusch (*Sylvia sylvia*) laat zich van tijd tot tijd nog hooren. Jonge zwaluwen vormen al groote troepen.

11 September. Een half dozijn rupsen van de Ligusterpijlstaart (*Sphinx Ligustri*) takelen mijn hulsten leelijk toe; zij vreten heele bladeren uit, maar laten de scherpe bladrand onaangeroerd: zodoende krijg ik omtrekken van hulstbladeren!

14 September. Vannacht zijn heel veel lijsters aangekomen. Meezen zijn ook bijzonder veel in 't park en honderden zwaluwen scheren langs de vijvers.

J. P. T.